

Tausend Jahre Nachbarschaft Ezer év szomszédság

Internationale Konferenz Nemzetközi tanácskozás

Europai Utas, Institut für den Donauraum und Mitteleuropa, Wiener Journal

PALAIS KÁROLYI (PETŐFI IRODALMI MŰZEUM),
H-1053 BUDAPEST, KÁROLYI MINÁLY U. 16.
13. - 14. 9. 1996

Mythos Memoria Historia

Internationale Ausstellung/Nemzetközi kiállítás

Bak Imre - Fehér László - Jovánovics György - Peter Kogler - Alois Mosbacher - Hermann Nitsch -
Peter Sandbichler - Trombitás Tamás - Franz West - Záborszky Gábor

GEMÄLDEGALERIE DER STADT BUDAPEST/MUSEUM KISCELLI
FŐVÁROSI KÉPTÁR/KISCELLI MŰZEUM
H-1037 BUDAPEST, KISCELLI UTCA 108.
14. 9. - 15. 10. 1996

Fitz Péter

MÍTOSZ, MEMÓRIA, HISTÓRIA

Öt magyar és öt osztrák
művész kiállítása

A bécsi Modern Művészeti Múzeum Ludwig Alapítvány és a Fővárosi Képtár/Kiscelli Múzeum a magyar millennium alkalmából tematikus kiállításra hívta a két ország öt-öt kortárs művészt. A kiállítás Budapesten a Kiscelli Múzeum templomterében volt látható.

A kiállítás célja nem az évfordu-

lókhoz kapcsolódó nosztalgia volt, hiszen a XX. század végének alkotóitól ez igencsak messze áll, hanem azoknak a művészi reflexióknak a kiváltása, amelyeknek a közös múlt, a metaforikus értelemben vett közös hely – térség –, hasonló és eltérő kultúra, emlékezet, mítosz az alapja.

Az öt-öt művész kiválasztása természetesen szubjektív döntéseken

múltot, hiszen az adott témához rajtuk kívül más is választható lett volna. Ilyenkor mindig igen praktikus szempontok szerint dolgoznak a rendezők: mindkét országból meghívtak két-két igen jól ismert, a nemzetközi művészeti életben jól ismert mestert (Bak Imrét és Jovánovics Györgyöt az egyik oldalról, Hermann Nitschet és Franz Westet pedig a vendégek részéről). Hozzájuk társult a negyven feletti középgeneráció néhány olyan tagja, mint Trombitás Tamás és Záborszky Gábor vagy Peter Kogler. A fiatalabb alkotókat Fehér László, a nyolcvanas évek újfestészetének kiváló hazai művelője, illetve Peter Sandbichler és Alois Mosbacher képviselte. A másik alapvető szempont a műfaji sokszínűség volt. Bak Imre és Fehér László, valamint Alois Mosbacher és Hermann Nitsch műfaji értelemben „hagyományos” táblaképei mellett Peter Sandbichler nagyméretű installációi, Trombitás Tamás fém és domború műbőr képei, Peter Kogler óriási méretű komputerrel tervezett, szövött függönye és Franz West videóinstallációja és Záborszky Gábor öntött papír-aranyfólia kompozíciója, Jovánovics György gipszreliefjei a kortárs képzőművészet sokféleségét voltak hivatottak jelezni.

Egészen természetesen, hogy a résztvevő művészeket az adott téma igen eltérő válaszokra ösztönözte. Az osztrák megközelítés sokkal inkább pszichológizáló, a közös mítoszokat feldolgozó művekhez vezetett (Nitsch, West), míg a magyar megoldások a maguk sokkal inkább szerkesztett, racionális voltakban a magyar művészet XX. századi tradícióival tartják a rokonságot.

Annak ellenére, hogy a kiállító művészek – legalábbis néhányan közülük a helyet sorsszerű események színpadává stilizálják, annak ellenére, hogy az általuk esztétikailag kiválasztott motívumok a műalkotás teljes struktúrájában látszólag konkrét kultúrtörténeti helyekhez kötődnek, általánosan megfigyelhető, hogy a művészet helye több kérdésfelvetést teremt, mint alapvetően meghatározó szellemiséget és történelmileg mérhető meghatározottságot. Éppen ezért ez a kiállítás nem formál jogot arra, hogy absztrahált, idealizált, művi úton létrehozott „tipikusan közép-európai” nyelvet beszéljen, sokkal inkább egyéni dialektusokat, sőt saját nyelvi döntéseket akar bemutatni, amelyek kifeje-

Elisabeth Gehrler, Demszky Gábor, Magyar Bálint mellett a tolmács, továbbá Hegyi Loránd és Fitz Péter

Hermann Nitsch alkotása

Vendégek Bécsből: Doris Span, Peter Bochschanl és Erhard Busek

zésre juttatják a helyhez, valamint a hely definiálásának kérdéseiből fűződő látens viszonyokat.

Bak és Nitsch helyhez kötött kulturális motívumokkal operálnak, ahol a hely nem hordoz feltétlenül földrajzi, geopolitikai, regionális vagy akár nacionális jelentést, sokkal inkább a – metaforikus érelemben vett – időbeli, történelmi és szellemi környezetet jelenti, amelyben egy bizonyos esemény megtörténik. Míg Bak egy olyan posztmodern kultúrtörténeti kaleidoszkópot állít össze, ahol a különböző stílustörédek és jelrendszerek, valamint építészeti motívumok provokatív és meglepő kombinációi szubjektív eklektikában keverednek egymással, addig Nitsch – az avantgardista Gesamtkunstwerk eszményé-

(Folytatás a 6. oldalon)

(Folytatás a 3. oldalról)

Jovánovics György: Relief

nek monumentális, talán egyik utolsó nagy személyisége – érzelmi és szellemi koherenciára, minden tapasztalat hedonista-euforikus egységére törekszik, s eközben rendkívül homogén, koherens stílusmetaforát mondhat magának. Fehér László és Alois Mosbacher ennél sokkal direkter módszerrel, gyakran mégis az irracionális határára dolgozik. Festészetükben mindketten az emberi alak és a tér, a tárgy és ezáltal az idő és emlékezet viszonyát vizsgálják. Míg Fehér festészetében a motívumokat – még ha közvetlenül nem is történelmi helyszíneket ábrázolnak – súlyos történelmi emlékek terhelik, Mosbacher látszólag semleges, látszólag önkényesen kiválasztott, véletlenszerű és

Alois Mosbacher festménye

Bak Imre: A város

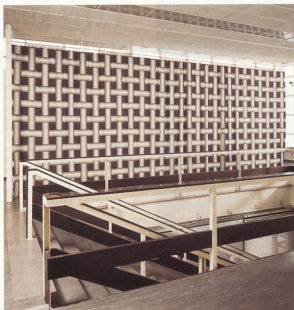
nem-művészi beavatkozások révén átalakított tárgyakkal dolgozik, amelyek az esztétikai manipuláció révén nyerik el tulajdonképpeni önálló jelentésüket. Ebben az esetben a helyek, Mosbacher képeinek fiktív terei nem mások, mint a fiktív-fantasztikus képzelet tárgyasításai, amelyek ré-

vén – véletlenszerűen és szándékos elidegenítés révén – az eredeti, logikus és felismerhető összefüggésekből kiemelt tárgyak a képen belül teljesen új struktúrát hoznak létre. Peter Kog-

Peter Kogler: Cím nélkül

Záborszky Gábor :
A Nap háza

Fehér László: Búgócsiga

Fehér László: Fiú szoborral

ler térbeli beavatkozásai a média anyagtalan manipulációja révén határozzák és változtatják meg az adott építészeti környezetet. Így Kogler az archaikus tér képzetét egy teljesen más fajta, anyagtalan, globális média-

(Folytatás a 10. oldalon)